

Національний
університет
оборони України
імені Івана
Черняхівського

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ ВІЙНИ ТА МИРУ»

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий), PhD
Спеціальність	Для всіх спеціальностей
Статус дисципліни	Вибіркова, реалізується у складовій “Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями”
Мова викладання	Українська
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS/ год. (ГЗ – 30 год., СР – 30 год.)
Курс/півріччя	1 курс, 1, 2 півріччя
Лінк на дисципліну	Посилання на курс на платформі Moodle
Оригінальність дисципліни	Авторський курс
Ключові слова	Національна стратегічна культура, стратегічна епістемологія, прагматизм воєнної науки
Викладач	ШБ – Лобода Юрій Олександрович науковий ступінь, вчене звання – кандидат філософських наук, доцент Сторінка в Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=214aDpUAAAAJ&hl=uk Підвищення кваліфікації: Лондонський королівський коледж, Лондон, Сполучене королівство, магістратура з досліджень війни, 2017-2018 р. Контактні дані: тел. 097 540 17 09, e-mail: yuriy.loboda@gmail.com. кафедра суспільних наук, ауд. 1/144

Чому дисципліна для мене є важливою/корисною/актуальною?	Дисципліна дає змогу ознайомитись з когнітивними аспектами військової науки на фундаментальному рівні.
Які знання я отримаю?	Знання про те, які когнітивні схеми становлять основу стратегічного рівня мислення, як вони проявляються в прийнятті управлінських рішень.
Які вміння я розвину?	Вміння самостійно опановувати класичні тексти з військової теорії – знаходити їхні головні ідеї, порівнювати їх з джерелами інших шкіл військової думки.
Що мене очікує?	Важка інтенсивна робота.
Якого результату я досягну?	Результат роботи слухача залежить від відповідальності слухача.
Де я зможу застосувати отримані знання та вміння?	У науковій та науково-педагогічній діяльності.
Зміст навчальної дисципліни	1. Філософія війни як досвід міждисциплінарного підходу до дослідження воєнної проблематики. 1.1. Історія та сучасний стан філософії війни. 1.2. Предметне поле та методологічний апарат філософії війни. Філософія війни як практична філософія. 2. Стратегічна епістемологія як складова філософії війни. 2.1. Епістемологія як мета стратегія. 2.2. Поняття стратегічної культури та джерела її формування. Воєнна освіта як основа стратегічної культури. Гуманітарний компонент воєнної освіти. 3. Філософія воєнної науки. 3.1. Концептуальні основи воєнної теорії. 3.2. Історія воєнної науки: школи та тенденції. 4. Античні епістемологічні схеми на полі бою. 4.1. Платон і Архіт Тарентський. 4.2. Стоїки та розквіт римської воєнної справи. 5. Середньовічні витoki «теорії справедливої війни». 5.1. Середньовічна рецепція перекладів Веґеція. 5.2. Нормативний характер середньовічної воєнної теорії. 6. Сцієнтизм як основний орієнтир розвитку континентальної воєнної науки Просвітництва та Нового часу. 6.1. Ньютон, Декарт, Лейбніц як засновники нової світоглядної парадигми воєнної теорії.

	6.2. Німецька класична філософія та континентальна школа стратегічної думки. План Шліффена. 7. Епістемологічні підгрунття стратегічного планування французького генерального штабу. 7.1. Французька воєнна теорія кінця XIX-початку XX століть: сцієнтизм та антисцієнтизм. 7.2. Ознаки «бергсоніанської змови» у Плані XVII. 8. Континентальна філософія та радянська школа стратегії. 8.1. Класики (Свечін, Снесарев) та новатори (Іссерсон). 8.2. Еволюція радянської стратегічної культури: від проекту Польового статуту РСЧА 1939 р. до проекту Польового статуту Червоної армії 1944 р. 9. Британські емпіризм та утилітаризм як основа міжвоєнних реформ Об'єднаного королівства. 9.1. Світоглядні засади «стратегії непрямих дій» Б.Х.Ліддел Гарта. 9.2. Принципи воєнної стратегії Дж.Фуллера. 10. Міжвоєнні реформи у Німеччині. 10.1. Когнітивні витoki доктрини блицкригу. 10.2. Протиріччя між реформами армії та державною політикою. 11. Російсько-українська війна як зіткнення світоглядів. 11.1. «Доктрина Герасімова» та радянський спадок у російській стратегічній культурі. 11.2. Національна стратегічна культура України. 12. Філософія воєнної історії. 12.1. Логіка та методологія воєнної історії. 12.2. Роль воєнної історії в професійній воєнній освіті. 13. Прагматизм воєнної теорії та його спростування. 13.1. Прагматика тактики, оперативного та стратегічного мистецтва. 13.2. Антипрагматизм великої стратегії. 14. Види воєнного аболіціонізму. 14.1. Норман Енджелл та його критики. 14.2. Сучасні види аболіціонізму. 15. Фундаментальні моделі філософії війни. 15.1. Війна та гра. 15.2. Мистецтво та наука.
Інформаційні джерела	1. Echevarria A. Military Strategy: A Very Short Introduction. – Oxford University Press, 2017. 2. Freedman L. Ukraine and the Art of Strategy. – Oxford University Press, 2019. 3. Galeotti M. Armies of Russia's War in Ukraine. – Osprey: 2019.

	4. King A. Command: The Twenty- First- Century General. – Cambridge University Press, 2019. 5. Paret P. Clausewitz in His Time. Essays in the Cultural and Intellectual History of Thinking about War. - New York, Oxford: Berghahn, 2015. 6. Yekelchyk S. The Conflict in Ukraine: What Everyone Needs to Know. – Oxford University Press, 2015.
«Правила гри»	З боку викладача: - забезпечення якісним навчальним матеріалом; - застосування індивідуального підходу для вирішення навчальних та інших питань здобувачів; - забезпечення позитивної робочої та творчої атмосфери на заняттях; - дотримання норм і принципів педагогічної етики. З боку ад'юнкта: - готовність навчатися; - регулярне відвідання занять; - якісна і регулярна підготовка до практичних занять; - готовність працювати з інформацією з різних джерел для вирішення професійних завдань (бібліотечні фонди, періодичні наукові видання, ресурси мережі Internet); - готовність використовувати набуті іншомовні вміння та навички у професійній діяльності; - встановлення та підтримання наукових контактів; - здатність до самоосвіти та адаптації до конкретних умов виконання завдань; - готовність до конструктивної критики; - дотримання академічної доброчесності.
Додатково	Детальнішу інформацію про «назва дисципліни» наведено в робочій програмі навчальної дисципліни